Bekendmaking van de Commissie overeenkomstig artikel 27, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1/2003 in zaak AT.40153 — Meestbegunstigingsclausules voor e-boeken en verwante zaken

(2017/C 26/02)

1. INLEIDING

(1) Overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag ([1]) kan de Commissie in gevallen waarin zij voornemens is een besluit tot beëindiging van een inbreuk vast te stellen en de betrokken partijen toezeggingen doen om tegemoet te komen aan de bezwaren die de Commissie hun in haar voorlopige beoordeling te kennen heeft gegeven, beslissen om die toezeggingen bij besluit een verbindend karakter te verlenen. Dat besluit kan voor een bepaalde periode worden vastgesteld en bevat de conclusie dat er niet langer gronden voor een optreden van de Commissie bestaan.

(2) Volgens artikel 27, lid 4, van dezelfde verordening maakt de Commissie een beknopte samenvatting van de zaak en de hoofdlijnen van de toezeggingen bekend. Belanghebbenden kunnen hun opmerkingen meedelen binnen de door de Commissie vastgestelde termijn.

2. SAMENVATTING VAN DE ZAAK

(3) Op 9 december 2016 heeft de Commissie een voorlopige beoordeling in de zin van artikel 9, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1/2003 aangenomen aangaande beweerde inbreuken van Amazon.com, Inc., en haar verbonden ondernemingen Amazon EU S.à.r.l., Amazon Media EU S.à.r.l. en Amazon Digital Services Inc. (hierna gezamenlijk „Amazon") met betrekking tot de kleinhandelsdistributie van e-boeken aan consumenten in de EER.

(4) Volgens de voorlopige beoordeling kan Amazon een machtspositie hebben op de markt voor de kleinhandelsdistributie van Engelstalige en Duitstalige e-boeken aan consumenten in de EER. In de voorlopige beoordeling heeft de Commissie de bezorgdheid geuit dat Amazon misbruik kan hebben gemaakt van haar potentiële machtspositie in de zin van artikel 102 van het Verdrag en artikel 54 van de EER-Overeenkomst door van leveranciers van e-boeken ([2]) te eisen i) dat zij Amazon in kennis stellen van gunstigere of alternatieve voorwaarden die zij elders bieden en/of ii) dat zij aan Amazon voorwaarden ter beschikking stellen die direct of indirect afhankelijk zijn van de voorwaarden die zij aan andere detailhandelaars van e-boeken ([3]) bieden (hierna gezamenlijk „pariteitsclausules"). De voorlopige bezwaren van de Commissie hebben vooral betrekking op de volgende pariteitsclausules:

(5) Clausules volgens welke een leverancier van e-boeken verplicht is aan Amazon de voorwaarden mee te delen en haar deze voorwaarden te bieden die gelden voor de distributie van e-boeken volgens een bepaald bedrijfsmodel dat voortvloeit uit de distributie van e-boeken door de leverancier van e-boeken volgens dat bedrijfsmodel via elke andere detailhandelaar van e-boeken dan Amazon („bedrijfsmodelpariteit").

(6) Clausules volgens welke de leverancier van e-boeken verplicht is i) aan Amazon binnen een bepaald gebied en/of op een bepaalde datum en een bepaald tijdstip een bepaald e-boek ter beschikking te stellen als gevolg van de distributie van dat e-boek aan elke andere detailhandelaar van e-boeken dan Amazon („selectiepariteit") en/of ii) aan Amazon voor een of meer e-boeken een kenmerk, functionaliteit, gebruiksregel, onderdeel of inhoud ter beschikking te stellen als gevolg van de terbeschikkingstelling door de leverancier van e-boeken van dit kenmerk, functionaliteit, gebruiksregel, onderdeel of inhoud voor dat e-boek aan elke andere detailhandelaar van e-boeken dan Amazon („kenmerkenpariteit").

([1]) PB L 1 van 4.1.2003, blz. 1. Vanaf 1 december 2009 zijn de artikelen 81 en 82 van het EG-Verdrag respectievelijk de artikelen 101 en 102 van het VWEU geworden. De bepalingen in beide verdragen zijn inhoudelijk identiek. In het kader van dit besluit moeten verwijzingen naar de artikelen 101 en 102 van het VWEU waar nodig worden begrepen als verwijzingen naar, respectievelijk, de artikelen 81 en 82 van het EG-Verdrag.

([2]) De term „leverancier van e-boeken" omvat alle entiteiten die over de vereiste rechten beschikken om e-boeken aan detailhandelaars van e-boeken in licentie te geven of om e-boeken rechtstreeks aan consumenten te verkopen. Onder „leveranciers van e-boeken" als dusdanig vallen uitgevers van e-boeken en bepaalde tussenpersonen (bijvoorbeeld groothandelaars of aggregatoren).

([3]) De term „detailhandelaar van e-boeken" omvat in het kader van dit document elke persoon of entiteit die rechtmatig e-boeken aan consumenten verkoopt (of rechtmatig beoogt te verkopen) in een of meer landen van de EER, of via wie een leverancier van e-boeken op basis van een agentuurovereenkomst e-boeken aan consumenten verkoopt in een of meer landen van de EER. Een leverancier van e-boeken is een detailhandelaar van e-boeken voor zover hij e-boeken rechtstreeks aan consumenten verkoopt of op basis van een agentuurovereenkomst e-boeken via een agent verkoopt.

(7) Clausules i) volgens welke de leverancier van e-boeken verplicht is voor Amazon een agentuurprijs te bepalen die in elk geval afhankelijk is van de agentuurprijs welke de leverancier van e-boeken heeft bepaald (of de detailhandelaar van e-boeken heeft aangerekend) voor elke andere detailhandelaar van e-boeken dan Amazon of voor de herverkoopprijzen die door andere detailhandelaars van e-boeken dan Amazon aan consumenten worden aangerekend („agentuurprijspariteit"), en/of ii) volgens welke de leverancier van e-boeken verplicht is aan Amazon een promotionele agentuurprijs, een promotionele groothandelsprijs of een promotionele inhoud te bieden ten gevolge van het feit dat de leverancier van e-boeken een promotionele agentuurprijs, een promotionele groothandelsprijs of een promotionele inhoud biedt via andere detailhandelaars van e-boeken dan Amazon („promotiepariteit") en/of iii) die voorzien in een „pool" van kredieten die Amazon naar eigen goeddunken kan gebruiken voor kortingen op agentuurprijzen voor e-boeken die door deze leverancier van e-boeken aan Amazon worden geleverd. De pool wordt berekend op basis van de verschillen tussen de agentuurprijzen die door de leverancier van e-boeken voor zijn e-boeken aan Amazon worden bepaald, en de agentuurprijzen of wederverkoopprijzen die voor deze e-boeken beschikbaar zijn via andere detailhandelaars van e-boeken. De inkomsten voor de leverancier van e-boeken en de commissies voor Amazon worden berekend op basis van de bij de korting verleende lagere agentuurprijs („discountpoolbepalingen").

(8) Clausules volgens welke de leverancier van e-boeken verplicht is aan Amazon een groothandelsprijs te verstrekken die in elk geval afhankelijk is van de groothandels-/ agentuurprijs die de leverancier van e-boeken verstrekt aan andere detailhandelaars van e-boeken dan Amazon, of van de wederverkoopprijzen die aan consumenten worden aangerekend door een andere detailhandelaar van e-boeken dan Amazon („groothandelsprijspariteit").

(9) Clausules volgens welke de leverancier van e-boeken verplicht is aan Amazon mee te delen of hij aan andere detailhandelaars van e-boeken dan Amazon verschillende, alternatieve bedrijfsmodellen, e-boeken, tijdstippen van beschikbaarheid, kenmerken, promoties of lagere groothandels- en agentuurprijzen beschikbaar stelt („mededelingsbepalingen").

(10) In haar voorlopige beoordeling heeft de Commissie het voorlopige standpunt ingenomen dat de bedrijfsmodelpariteit en de respectieve mededelingsbepalingen ertoe kunnen leiden dat i) leveranciers van e-boeken minder stimulansen krijgen om alternatieve nieuwe en innovatieve bedrijfsmodellen te ondersteunen en daarin te investeren, ii) de concurrenten van Amazon minder kansen en minder stimulansen krijgen om hun aanbiedingen te ontwikkelen en te differentiëren door middel van dergelijke bedrijfsmodellen, en iii) de toetreding en/of de expansie van detailhandelaars van e-boeken wordt ontraden, waardoor derhalve de concurrentie in de distributie van e-boeken kan worden verzwakt en de potentieel reeds dominante positie van Amazon verder kan worden versterkt.

(11) Voorts kunnen de selectiepariteit en de kenmerkenpariteit ertoe leiden dat i) er voor leveranciers van e-boeken en detailhandelaars van e-boeken minder stimulansen bestaan om e-boeken te ontwikkelen die niet voornamelijk uit tekst bestaan, en de differentiatie van detailhandelaars van e-boeken mogelijk wordt verhinderd, en ii) de concurrentie tussen detailhandelaars van e-boeken wordt verzwakt en de toetreding en/of de expansie daarvan wordt ontraden, doordat de afzetmogelijkheden voor gedifferentieerde aanbiedingen van e-boeken worden beperkt, hetgeen kan leiden tot hogere prijzen en minder keuze voor consumenten.

(12) Voorts kunnen de agentuurprijspariteit, de promotiepariteit de discountpoolbepalingen en de respectieve mededelingsbepalingen (in combinatie met het gedrag van Amazon dat gericht is op het bereiken van detailhandelsprijspariteit) ertoe leiden dat i) de toetreding en/of de expansie van detailhandelaars van e-boeken wordt ontraden, waardoor de potentieel dominante positie van Amazon wordt versterkt, en dat ii) Amazon de mogelijkheid krijgt om de concurrentie tussen detailhandelaars van e-boeken te beperken en daarbij hogere commissies van leveranciers van e-boeken te verkrijgen, hetgeen uiteindelijk kan leiden tot hogere detailhandelsprijzen.

(13) Ten slotte kan de groothandelsprijspariteit ertoe leiden dat i) detailhandelaars van e-boeken verhinderd worden toe te treden tot de relevante markten of hun activiteiten daarop uit te breiden door consumenten lagere detailhandelsprijzen dan Amazon te bieden, en dat ii) de potentiële effecten van de selectiepariteit nog worden versterkt door te garanderen dat Amazon toegang tot e-boeken krijgt tegen de beste groothandelstarieven ingeval leveranciers van e-boeken er de voorkeur aan geven een bepaald e-boek niet aan Amazon te bieden.

(14) In de voorlopige beoordeling heeft de Commissie de bezorgdheid geuit dat alle hierboven beschreven pariteitsclausules op zichzelf en uit zichzelf een potentieel misbruik van de machtspositie van Amazon op de relevante markten in de EER vertegenwoordigen. Daarnaast is de Commissie voorlopig van oordeel dat de combinatie van de verschillende prijsgerelateerde pariteitsclausules (namelijk de agentuurprijspariteit, de discountpoolbepalingen, de promotiepariteit, de groothandelsprijspariteit en de agentuurcommissiepariteit ([1])), de niet-prijsgerelateerde pariteitsclausules (namelijk de bedrijfsmodelpariteit en de selectie- en kenmerkenpariteit) en de mededelingsbepalingen de potentiële mededingingsverstorende gevolgen van de afzonderlijke pariteitsclausules waarschijnlijk zal versterken.

([1]) De agentuurcommissiepariteit is een clausule volgens welke de leverancier van e-boeken Amazon een agentuurcommissie moet verstrekken die in elk geval afhankelijk is van de agentuurcommissie die de leverancier van e-boeken op basis van een agentuurovereenkomst verstrekt aan andere detailhandelaars van e-boeken dan Amazon.

3. HOOFDLIJNEN VAN DE GEDANE TOEZEGGINGEN

(15) Amazon betwist de voorlopige beoordeling van de Commissie. Niettemin heeft de onderneming toezeggingen in de zin van artikel 9 van Verordening (EG) nr. 1/2003 gedaan om tegemoet te komen aan de mededingingsbezwaren van de Commissie. De voornaamste elementen van de toezeggingen zijn als volgt:

(a) Amazon zal niet langer gebruik maken van of zich anderszins beroepen op de bedrijfsmodelpariteit, de agentuurcommissiepariteit, de agentuurprijspariteit, de kenmerkenpariteit, de promotiepariteit, de selectiepariteit, de groothandelsprijspariteit of de mededelingsbepalingen die vervat liggen in overeenkomsten tussen Amazon en leveranciers van e-boeken voor de verkoop van e-boeken aan consumenten in de EER. Amazon zal elk van deze leveranciers van e-boeken meedelen dat zij deze bepalingen niet langer handhaaft.

(b) Amazon zal elke leverancier van e-boeken waarvan de e-boekovereenkomst voor de verkoop van e-boeken aan consumenten in de EER een discountpoolbepaling bevat die momenteel van kracht is, de gelegenheid bieden om de overeenkomst om ongeacht welke reden te beëindigen met inachtneming van een schriftelijke opzeggingstermijn van 120 dagen.

(c) Amazon zal in elke nieuwe e-boekovereenkomst met een leverancier van e-boeken geen gebruik maken van prijsgerelateerde pariteitsclausules, niet-prijsgerelateerde pariteitsclausules of mededelingsbepalingen.

(d) De duur van de toezeggingen zal vijf jaar bedragen vanaf de datum waarop de formele kennisgeving van het besluit van de Commissie aan Amazon overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EG) nr. 1/2003 plaatsvindt. Amazon zal een monitoring trustee aanstellen om erop toe te zien dat Amazon zich aan de toezeggingen houdt.

(16) De toezeggingen worden volledig in het Engels gepubliceerd op de website van het directoraat-generaal Concurrentie op het volgende adres:

http://ec.europa.eu/competition/index_nl.html

4. UITNODIGING OPMERKINGEN TE MAKEN

(17) De Commissie is voornemens om, na een markttest, een besluit krachtens artikel 9, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1/2003 vast te stellen waarmee de hierboven samengevatte en op de website van het directoraat-generaal Concurrentie gepubliceerde toezeggingen verbindend worden verklaard.

(18) Overeenkomstig artikel 27, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1/2003 nodigt de Commissie belanghebbende derden uit hun opmerkingen over de voorgestelde toezeggingen te maken. Deze opmerkingen dienen de Commissie te bereiken binnen één maand vanaf de datum van deze bekendmaking. Belanghebbende derden wordt ook verzocht een niet-vertrouwelijke versie van hun opmerkingen in te dienen waarin gegevens die zij als bedrijfsgevoelige en anderszins vertrouwelijke informatie beschouwen, dienen te zijn geschrapt en vervangen door een niet-vertrouwelijke samenvatting dan wel door de vermelding „bedrijfsgeheim" of „vertrouwelijk".

(19) U wordt verzocht uw antwoorden en opmerkingen te onderbouwen en de relevante feiten te vermelden. Mochten bepaalde aspecten van de voorgestelde toezeggingen volgens u problemen opleveren, dan verzoekt de Commissie u ook een mogelijke oplossing voor te stellen.

(20) Deze opmerkingen kunnen naar de Commissie worden gezonden per e-mail (COMP-GREFFE-ANTITRUST@ec.europa.eu), per fax (+32 22950128) of per post, onder de vermelding van het referentienummer AT.40153 — Meestbegunstigingsclausules voor e-boeken en verwante zaken, naar het volgende adres:

Europese Commissie
Directoraat-generaal Concurrentie
Antitrust Griffie
1049 Brussel
BELGIË